

ZADRUGAR

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE ŽELEZNICARJEV LJUBLJANSKE POKRAJINE

Št. 7

Ljubljana, 1. julija 1943 — XXI.

Leto XX

XXI. redna skupščina

XXI. redna skupščina naše zadruge 30. maja t. l. se je vršila v znamenju popolnega razumevanja sedanjih prilik, tako s strani skupščinarjev-delegatov, kakor tudi s strani zastopnikov Zavoda za združništvo in žel. uprave. Železničarji so pokazali, da znajo upoštevati izredne razmere, v katerih mora upravni odbor vršiti svojo nalogo; opozorili so pa tudi na težak položaj, v katerem se nahajajo, tako da so navzoči zastopniki lahko dobili pravilno sliko glede željà in potreb našega članstva in našega stanu. Iz izjav pristojnih organov smo lahko sklepali, da je naša zadruga uvaževana in da bo tudi v bodoče deležna podpore na odločujočih mestih.

V naslednjem priobčujemo potek skupščine z najvažnejšimi ugotovitvami in sklepi k posameznim točkam dnevnega reda.

* * *

1. Konstituiranje skupščine.

Predsednik E. Klebel otvori ob določeni uri skupščino, ugotovi, da je od 34 delegatov navzočih 53, ki zastopajo 4.177 članov; dalje, da je skupščina pravilno sklicana, prijavljena in polnomočna razpravljati in sklepati. Za zapisničarja imenuje tov. Jesiha, za overovatelja zapisnika pa skupščina izbere tov. Viranta in Sinkovca. — Nato predsednik pozdravi navzoče zastopnike in funkcionarje oblasti: g. dr. inž. Faleschinija, komisarja za združništvo, in njegovega namestnika inž. Bertoldija; g. Bonettija, zastopnika Visokega Komisarja, dr. Basaja, ravnatelja Zadrugne zveze, in dr. Jegliča, zastopnika žel. direktorja. — Iskreno se zahvaljuje g. dr. inž. Faleschiniju in g. inž. Bertoldiju, ki sta z ljubeznijo zasledovala razvoj in potrebe naše zadruge in neštetokrat intervenirala pri oblasteh v njeno korist. Prav tako gre zahvala direktorju-delegatu F. S. g. inž. Rolli in direktorju g. inž. Kavčiču za podporo, ki jo je zadruga deležna s strani njihove uvidevnosti in naklonjenosti.

K besedi se oglasi g. dr. inž. Faleschini, ki izjavlja: Zahvaljujem se pri srčno za pozdrave s strani g. predsednika. Prav rad sem se odzval vabilu na Vašo skupščino, saj sem imel mnogokrat priliko na pristojnem mestu tolmačiti stanje ene najvažnejših združ v Ljubljanski pokrajini, tako pri Visokem Komisarijatu, kakor tudi na odločujočih mestih v Rimu. G. predsedniku Zveze vseh združ v Rimu sem opetovano poudarjal lepo stanje Vaše zadruge in prejel od njega naročilo, da Vam sporočim njegove pozdrave. Glede na sedanje razmere ni mogoče storiti vsega, vendar bo uprava po svojih najboljših močeh skušala odstraniti obstoječe težave, kolikor bo to pač mogoče. Pridržujem si pravico, da se v poteku skupščine še oglašim k besedi in povem svoje mnenje.

Predsednik Klebel se zahvaljuje za besede g. dr. inž. Faleschinija in izraža upanje, da bo zadruga uživala pri njem in njegovem namestniku tudi v bodoče naklonjenost in podporo. Nato preide k 2. tč. dnevnega reda:

2. Branje pismenega poročila upravnega odbora o poslovanju zadruge in letnih sklepnih računov za 1942/XX. leto ter predloga o razdelitvi poslovnega prebitka.

Ker je bil predmet obravnavam na delegatski predkonferenci in na članskem sestanku, skupščina soglasno sklene, da se poročilo ne čita.

3. Branje pismenega poročila nadzornega odbora o poslovanju zadruge in letnih sklepnih računov za 1942/XX. leto, o predlogu za razdelitev poslovnega prebitka ter predloga o podelitvi razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru.

Tudi glede te tč. skupščin iz enakih razlogov soglasno sklene, da se poročilo ne čita.

4. Branje revizijskega poročila in rešitve Zavoda za združništvo Ljubljanske pokrajine o izvršeni reviziji.

Predsednik Klebel pojasnjuje, da je Zavod za združništvo po svojih organih izvršil revizijo naše ustanove, in sicer za poslovna leta 1959, 1940 in 1941. O tem je bilo podano revizijsko poročilo skupno s spremnimi pismi. Po nalogu Zavoda za združništvo se mora revizijsko poročilo prečitati na skupščini. Zato prosi skupščino, da imenuje enega overovatelja zapisnika, da prečita to poročilo. Skupščina določi tov. Šinkovca, ki poročilo prečita.

5. Razprava in sklepanje

a) o odobritvi poročila upravnega odbora.

Predsednik Klebel oriše, sklicujoč se na pismeno poročilo upravnega odbora, ki so ga prejeli delegati, z ozirom na navzočnost članov še enkrat poslovanje zadruge v minulem poslovnem letu in poudari težkoče, s katerimi se je bilo treba boriti.

Pred vsem ugotavlja, da je promet, ki ga je izkazovala zadruga v prejšnjih letih in ki je znašal še pred 5 leti 58 milijonov dinarjev, močno upadel, kar je zaradi izločitve podružnice v Mariboru in na Jesenicah razumljivo. Zadruga je tamkaj zapustila tudi velike nepremičnine, v katere je investirala mnogo denarja. Vse to pa je bilo potrebno, da smo prišli kot v Ljubljani tudi drugod pod lastno streho in je odpadlo plačevanje visoke najemnine za lokale. Saj je n. pr. ta najemnina znašala za stavbo, v kateri danes zborujemo, do njenega odkupa 1.050.000 din.

Po izvršenih investicijah je zadruga upala, da se bo lahko posvetila mirnemu delu in se razvijala nemoteno dalje. Toda prišle so nove razmere in z njimi težkoče, ki jih nismo poznali v mirni dobi; te težkoče pa niso samo pri nas, temveč v gospodarskem življenju po vsem svetu. Razen nabave živil je občutno prizadeto tudi notranje poslovanje. Mnogo dela povzročajo živilske karte. Nadalje je bil prepovedan dovoz racioniranih živil članom na dom, kar je imelo za posledico, da so nekateri člani začeli kupovati ta živila pri bližnjem trgovcu. —

Iz bilance je razvidno, da so se pojavile težave tudi v finančnem stanju zadruge. Na čekovnem računu je že dve leti blokirana vsota Lit 553.000. Ta znesek zadruga težko pogreša, ker potrebuje denar za nabavo živil, zlasti specerijskih artiklov. Glede živil, ki jih zadruga oddaja svojim članom, je treba reči, da je bilo večkrat pohvale, včasih pa seveda tudi pritožb. Poudarjati moramo še enkrat, da prodaja zadruge takšno blago, kakršno ji je nakazano, vendar upravni odbor stori vedno potrebne korake, če se pojavijo nedostatki. —

Manufakturna prodajalna je morala svoj obrat omejiti, ker starega blaga ni mogoče več dobiti. Razpoložljivi prostori so se preuredili v gostinski obrat, ki je še edino donosen. —

Glede kuriva je do avgusta lanskega leta šlo vse v redu. Od tega časa dalje pa je izdaja maksimirana. Toda že v mesecu maju, juniju in juliju je zadruga morala prevzeti za kasnejšo razdelitev veliko količino mokrih drv, kar je povzročilo velikalo, ker so člani čakali z nabavo, dokler se drva ne osuše. —

Zadruga je prizadeta tudi zaradi ukinitve popusta pri prevozu robe na železnici. Blago dobiva iz centralnih skladišč skupno z ostalimi trgovci. Tudi iz tega razloga izgube mnogi očitki na nasov upravnega odbora na svoji upravičenosti, ker se vidi, da trgovina v teh časih ni svobodna in je konkurenca nemogoča, ker pač mora biti nabava in razdeljevanje živil postavljeno na enotno osnovo. —

Končno delegati lahko iz bilanc zadnjih let razvidijo, kako se je zmanjšal doseženi skonto v prid združne blagajne, kar pomeni precejšnjo izgubo na dohodkih. —

Po teh pojasnilih tov. predsednik otvori debato o poročilu upravnega odbora. K besedi se oglasi:

Tov. Pleterski, ki omenja, da je poročilo upravnega odbora sicer kratko, vendar jedrnato, kar je uspeh kritike, ki so jo delegati iznašali na zadnjih skupščinah. Glede investicij prvi, da predstavljajo res vrednost, vendar bi bil dandanes bolj potreben denar. K revizijskemu poročilu pripominja, da je stvarno; pohvali to, kar je hvale vredno, in graja, kar grajo zasluži. Upravnemu odboru priporoča, da posluša nasvete delegatov, ki tudi nekaj razumejo.

Tov. Šinkovec izjavlja, da je vedno kritiziral finančno poslovanje zadruge. Bil je proti zidavi v Martuljku, čeprav so mu očitali, da je nesocialen. Danes uvidevajo tudi drugi, da je imel prav. Zida lahko samo tisti, ki ima močne

rezerve in mu ni treba delati dolgov. Tudi če zazida v hišo milijon v namenu, da se pridobi lastna streha, je to pogrešno, ako ni denarja. Saj je končno vseeno, ako plačujemo skozi leta najemnino, medtem pa nabiramo rezervo, in šele ko je ta dovolj velika, lahko z njo razpolagamo po mili volji. Tako delajo trgovci. Danes vemo, da je bila zidava v Mariboru nepotrebna; upravni odbor se je pač uklonil mariborskim delegatom, zaradi tega, da je bil ponovno izvoljen.

Tov. predsednik Klebel odgovarja na izvajanje tov. Pleterskega in Šinkovca: Pomanjkanje gotovine je dandanes vsepovsod. Če se nam očita, da nimamo denarja, ker smo odkupili to stavbo in zidali na Jesenicah, v Martuljku in Mariboru, ugotavljam, da je zadrugo stal dom v Martulju samo 450.000 din, danes pa predstavlja vrednost 8 milijonov lir. Glede zidave v Mariboru je vsem znano, kakšna je bila borba. Mariborčani so hoteli imeti svojo hišo in skupščina je to odobrila. Sicer pa stavba v Mariboru še stoji; drugo pa je vprašanje blaga, ki je tam ostalo. Če presojava finančno politiko zadruga, ne smemo pozabljati, da je zadruga od začetka do l. 1940, izplačala kot ristorno svojim članom 36 milijonov dinarjev. Če bi se bili svojčas člani za par let odrekli ristornu, bi z njim lahko zidali hišo v Mariboru in vse drugo, oziroma ga naložili v rezervni sklad. Toda člani so hoteli imeti čimveč ristorna, ne glede na to, da so imeli pri nakupu blaga v zadrugi večkrat 10—15% večje ugodnosti kot pri privatnem trgovcu.

Tov. Pleterski k izvajanjem predsednika pripominja, da bi zadruga izgubila 50% svojih članov, če bi bil upravni odbor prišel s predlogom, da se ristorno ne izplačuje.

Tov. Šinkovec omenja še zadržno zavarovanje. To zavarovanje ni nikakšna posebna dobrota; je pač zavarovanje kot vsako drugo. Greh je bil, ker je zadruga dala Savezu ves kapital od tega zavarovanja — okrog 4 milijone din. Denarja Savezu sicer nismo poslali, pač pa mu plačujemo od tega denarja obresti. Naša zadruga je dovolj močna, da bi sama organizirala zavarovanje za svoje člane in bi denar cirkuliral pri nas in ne bi bilo treba plačevati obresti.

Tov. predsednik Klebel po končani debati da poročilo upravnega odbora na glasovanje in konstatira, da ga skupščina soglasno jemlje na znanje in ga odobri.

b) o odobritvi poročila nadzornega odbora.

Poročilo nadzornega odbora skupščina soglasno odobri.

c) o odobritvi letnih sklepnih računov.

Letni sklepi račun skupščina soglasno odobri.

K besedi se oglasi nato g. dr. inž. Faleschini, ki med drugim izvaja: Sledil sem kritiki, ki sta jo o delu upravnega odbora iznesla gg. Pleterski in Šinkovec. Zdi se mi, da je kritika prepozna; vzeti moramo zadevo takšno kot je sedaj in ne, kar je bilo pred 10 leti. Nihče ni predvideval, da bo Maribor, Jesenice in Martuljek ostal izven območja Ljubljane. Poudariti moram glede povračila, da bi bili morali člani svojčas pravilno razumeti položaj in ne zahtevati povračila toliko časa, da bi se bilo lahko začelo zidati z lastnim denarjem. Seveda zadruga je bila na drugi strani primorana dajati povračila, da ni zastajala za drugimi zadrugami.

Kot kaže bilanca, so v normalnih časih znašali upravni stroški 9%, zadnje leto pa znašajo 15'86%. Zavod za združništvo, ki je poklican paziti na delovanje zadrug, razume razloge, ki so dovedli do tega povišanja. To so: vojno stanje, znižanje števila članstva za polovico, isto število uslužbencev in povišanje njihovih prejemkov, takojšnje plačilo dobav, oziroma plačilo vnaprej v gotovini, odpad skonta in popusta na železnici, minimalen zaslužek pri racioniranih živilih itd. Dolžnost Zavoda za združništvo in Vas delegatov pa je, da upravnemu odboru priporočamo, da skuša, kjer koli je to mogoče, znižati upravne stroške. Priporočam nadalje, da se kreditiranje kar najbolj omeji, da bo zadruga lahko vedno razpolagala s potrebno gotovino.

Z g. Bertoldijem bova skušala povsod delovati na to, da se še obstoječe ovire pri Vašem poslovanju odpravijo. Od julija dalje se bodo živilske karte za železničarje, ki stanujejo izven Ljubljane, razdeljevale tukaj. Uredilo se bo vprašanje kontingiranja blaga. Zadruga bodo dobile med drugim 25% vsega uvoženega sadja in 10% uvožene povrtnine. K zmanjšanju stroškov bo prispevala tudi okolnost, da se bo zadruga poslej upoštevala kot grosist, kar je tudi pravilno. Stremeli bomo za tem, da se sprostijo blokirani račun pri Poštni hranilnici, s čimer se bo izboljšalo finančno stanje zadruga.

Zadovoljen sem, da prisostvuje današnji skupščini tudi g. Bonetti, ki zastopa žel. organizacijo, in g. dr. Jeglič kot zastopnik žel. uprave, kar bo doprineslo k razumevanju in vzajemnemu delu v dobrobit zadruga.

Končno poudarjam, da sem vesel, ker sem prisostvoval Vaši skupščini, s katere odnašam najlepše vtise. Poročal bom o tem Njegovi Eksecelenci Visokemu Komisarju kakor tudi svojemu predsedniku v Rimu. Msiim, da zasluži delo upravnega odbora vso pohvalo, kar ste pokazali tudi sami, ko ste odobrili njegovo poročilo.

Ko se predsednik zahvali govorniku za odkrite besede, preide na nadaljnjo točko dnevnega reda, na razpravo:

č) o odbritvi predloga za razdelitev poslovnega prebitka.

Tov. tajnik J. Lušicki prečita predlog upravnega odbora, da se poslovni prebitek tako-le razdeli: 50% v rezervni fond (Lit 20.566'21), 10% v sklad za prosvetne in zdravstvene ustanove in namene članstva (Lit 4.073'24), 1% v sklad za splošne kulturne in dobrodelne namene (Lit 407'32), 51% v sklad za dvomljive terjatve (Lit 12.627'—), 3% v sklad za združno propagando (Lit 1.221'—) in 5% za nagrade uslužbencem (Lit 2.057'65), skupaj Lit 40.752'42.

Ta predlog skupščina soglasno sprejme.

d) o razrešnici članom upravnega in nadzornega odbora. Razrešnico skupščina soglasno poda.

Nato pozdravi skupščino zastopnik direktorja g. dr. Jeglič in izraža tudi za bodoče pripravljenost žel. uprave, podpirati zadrugo v njenem delovanju ter pojasnjuje nekatere točke, ki so v zvezi med zadrugo in žel. upravo.

Glede 50% popusta pri prevajanju blaga za potrebe zadruga poudarja, da to zadevni pravilnik še ni razveljavljen, da torej popust v načelu ni ukinjen. Če zadruga doseže dovoljenje, da kupi blago direktno pri producentu, oziroma se najde način, da se za njej določeno blago more kalkulirati prevoznina, se še lahko naprej okoristi s popustom.

Glede zvišanja skupščino je direkcija podvzela potrebne korake, da se dolžade zvišajo, oziroma se upokojencem na kak drug način pomaga. Dosedaj zadeva še ni rešena, uprava pa jo bo imela še nadalje v evidenci in bo porabila vsako priliko, da se pomaga upokojencem. Govornik konča z željo, da bi se med železničarji ob sodelovanju uprave krepila še nadalje združna misel.

Zahvaljujoč se zastopniku g. direktorja za pojasnila in obljubljeno nadaljnjo podporo zadrugi s strani žel. uprave tov. predsednik Klebel še dodaja, da bo upravni odbor predlagal, da se vsem železničarjem članom zadruga izdaja kurivo na obroke na ta način kot je to urejeno pri mestni občini, to je, da uprava plača vse kurivo takoj, od uslužbencev pa potem pri svojih blagajnah ubira odplačila v obrokih. Ta predlog bo zadruga poslala na Zavod za združništvo; g. dr. ing. Faleschinija naproša, da predlog podpre.

6. Pooblastila upravnemu odboru

a) do katere najvišje vsote sme upravni odbor zadrugo zadolžiti s posojili in nakupom robe. — Skupščina sprejme soglasno predlog upravnega odbora, da sme ta vsota znašati največ 8 milijonov lir;

b) do katere vsote sme dajati združnikom robo na up. — Skupščina soglasno sprejme predlog upravnega odbora, ki se glasi: Predmete specerijske stroke mora zadruga prodajati članom načelno le za gotovino; manufakturno blago, kurivo in krompir pa sme na prošnjo člana izdajati članom tudi na up, to pa le, če dopušča to kreditiranje prosilčeva plačilna sposobnost in samo do višine enomesečnih njegovih prejemkov.

7. Razprav o pritožbah članov zoper izključitev odpade, ker takih pritožb ni bilo.

8. Sklepanje o predlogih upravnega odbora odpade, ker ni teh predlogov.

9. Sklepanje o predlogih in pritožbah zadrugarjev odpade, ker takih predlogov in pritožb ni.

10. Dopolnilne volitve članov upravnega in nadzornega odbora in volitve namestnikov za člane obeh odborov.

Predsednik ugotovi, da izpadeta iz upravnega odbora tov. Uršič Peter in Maganja Josip, iz nadzornega odbora pa tov. Furlan Jože in Vidovič Franc. Treba je torej izvoliti po dva člana v upravni in nadzorni odbor in po 4 namestnike za vsak odbor.

Po raznih predlogih se skupščina končno zedini in izvoli v upravni odbor za člana: Severja Janeza in Uršiča Petra; za namestnike pa: dr. Čampo, Perkavca, Umeka in Repanška; v nadzorni odbor za člana: Šinkovca Franca in Viranta Antona; za namestnike pa: Petrnela, Pleterskega, Majcena in Miculiniča. Izpadlim članom se predsednik zahvali za njihovo delovanje, nove pa naproša za vestno delo v prid zadruge in njenega članstva.

11. Slučajnosti.

Pri slučajnostih tov. Šinkovec, Pleterski in Kavčič naprošajo g. komisarja, oziroma zastopnika direkcije, da bi se uredilo vprašanje dodatnih kart za železničarje; tov. Zorman opozarja na vprašanje obutve za osebe; tov. Štrukelj omenja razen čevljev tudi obleko in predlaga, da bi zadruga skupno z žel. upravo naročila za železničarje blago; tov. Pleterski se obrača na zastopnika direkcije s prošnjo za pojasnilo, kako je s svoječasnno nameravano čevljarstvo delavnico; glede obleke poudarja, da so železničarji takorekoč le še na pol oblečeni; tov. Kuret prosí, da bi zadruga o prejemu uvoženega sadja članstvo pravočasno obvestila in poskrbela, da bo od tega blaga lahko vsak nekaj dobil.

G. dr. Jeglič pojasnjuje nato vprašanje dodatnih kart, čevljev in uniforme: Žel. uprava je v stiku z odločujočimi činitelji in dela na to, da se vsa ta vprašanja ugodno rešijo.

Glede dodatnih kart je direkcija že sestavila potrebne sezname in jih predložila Prevodu, ki jih je tudi že vrnil. Zaradi eventualnih popravkov bo potrebno sodelovanje uprave, zadruge in zastopnikov prizadetih službenih panog.

Zaradi uniforme je direkcija dala Delegaciji potrebne podatke; Delegacija se je obrnila na centralo, ki bo skušala doseči dobavo potrebnega blaga.

Glede čevljev: Tržaško okrožno ravnateljstvo je dobavilo obutve za izvestne vrste službe; pripravlia se tudi ustanovitev posebne popravilnice čevljev v okviru direkcije. Pristanek Visokega Komisarijata je že podan, pripravljeni so prostori in okrožnica ter se bo z delom lahko takoj pričelo, čim dospé usnje in podplati.

K besedi se oglasi tov. Kampuš kot predstavnik „Žegoze“. Priporoča gospodarsko rejo kuncev, zlasti angorcev, s čimer bi se rešitev vprašanja obleke in obutve železničarjev izdatno olajšala.

Tov. predsednik pripominja glede popravilnice za čevlje, da naj bi se ta panoga, če je mogoče koncentrirala v zadrugi, ki že ima svoj aparat. Nato se zborovalcem zahvali za stvarno debato, gg. predstavnike žel. uprave in oblasti pa prosí, da podpirajo delo zadruge tudi v bodoče, nakar ob 12. uri 15 min. zaključí skupščino.

Naše malo gospodarstvo

Paljk Leopold:

PERUTNINAR V JULIJU.

Kokošnjak.

Vročina pritiska. V tem času napadajo perutnino zlasti razni zajedavci, n. pr. kokošje pršice, ki se podnevi skrivajo po špranjah in razpokah, ponoči pa se spravijo na žival in ji pijejo kri. Kako jih preženemo? Najzanesljivejše in najcenejše sredstvo proti tem krvosom je snaga. Vsak teden je treba kokošnjak očistiti. Opravo, t. j. grede, stojala, gnezda i. dr. prenesemo na prosto ter jo umijemo z vrelo vodo in sodo ali pa z lugom. Posušeno opravo obrišemo nato s cunjjo, namočeno v petroleju. Priskrbimo kokošim tudi prašno kopelj. V nizke zaboj ali pa v kot kurnice nasujemo suhe mivke, cestnega prahu, presejanega lesnega pepela in nekoliko tobakovega prahu. V takšni prašni kopeli se perutnina zelo rada koplje in iznebi zajedalcev. Vsaj

enkrat na teden izmenjamo v gnezdih nastil. Bolj kot seno in slamo priporočam gnezda nastlati s suho praprotjo, ki odganja mrčes.

Kokoši.

Kokoši spuščajmo na pašo brž ko se zdani, t. j. pred sončnim vzhodom. Na prostem najde namreč perutnina obilo beljakovinate hrane v obliki ličink, črvov, glist, hroščev itd. Umen perutninar postavi svojim kokošim pred vhodno lino kurnice samodelem odpiráč. Komaj stopi kokoš z grede in sili k lini, se odpiráč sproži, nakar zleti kokoš iz kurnice na prosto. Ne krmimo zjutraj perutnine z zrnjem, ki ga je danes težko dobiti; prihranimo ga rajši za zvečer (3 dkg na glavo in dan zadostuje). Dohodek kurjereje bo zajamčen le tedaj, ako najde perutnina največji del hrane sama na paši. Opoldne ji za priboljšek zamesimo ostanke hrane iz kuhinje z nekoliko zdroba in

zmletih kopriv. Omenjam zlasti redilno vrednost koprive, ki raste vsepovsod kot nadležen plevel. Mlade sočne koprive, ki jih zrezane in pomešane v mehko hrano nudimo perutnini, so odlična beljakovinska hrana in povrhu vsega še najcenejša! Dajemo jih lahko že prav majhnim piščancem pa tudi odraslim živalim. Tudi za zimsko prehrano si nabermo kopriv sedaj. Posušene koprive zlahka potem osmukamo ter drobir pomešamo v mehko hrano, kar nam popolnoma nadomešča otrobe. Z zrezanimi svežimi koprivami krmimo tudi mlade gosi, race in zlasti purane. Ako je le prilika, spuščajmo kokoši na požeta žitna polja, kjer najdejo živalce dovolj zrnja. Ako opazimo v tem času pri kokoših drisko, jim ne dajmo nekaj dni zamešane hrane in tudi ne zelenjave. V napajalnik pa denimo železnega vitrijola (moževo konico na liter vode). Dvakrat na teden zrežimo v mehko zamešano krmo nekoliko česnovih listov, kar pospešuje prebavo, čisti črevesje in ugodno vpliva na zdravstveni razvoj perutnine.

Odstranimo nadštevilne letošnje petelinčke in poskrbimo, da se bodo jarčice lepo razvijale in nam do jeseni dozorele in začele nesti. Ko opazimo, da so se začele preperjati kokoši, ki jih ne nameravamo še nadalje obdržati, jih pravočasno zakoljimo. Brez pomene bi bilo krmiti jih še nadalje.

Kdor le more, naj daje perutnini, tako mladini kot starim mesnicam, namesto vode posneto svežo ali gosto kislno mleko ali pa pinjavec, ki je za perutnino najboljša in najbolj zdrava hrana, ki pospešuje krepko rast in razvoj, preprečuje razne bolezni in utrjuje njih zdravje.

Gosi in race.

Če le moreš, spuščaj gosi na požeta žitna polja, kjer najdejo mnogo raztresene zrnja. Poskrbi tudi, da bodo imele gosi vedno svežo pitno vodo na razpolago. Mladim gosem in racam, ki jih nameravaš opitati, ne smemo puliti perja, vsem drugim pa populimo le tisto perje, ki ga zlahka odstranimo. Gosi iz drugega gnezda varujmo pred dežjem in vlago, dokler niso dovolj operjene. Račja jajca še vedno lahko nasadimo koklji. Primerno krmiljene, 10 tednov stare race nam že dajo slastno pečenko. Tudi stare race zakoljimo sedaj. Nespametno bi bilo namreč odlašati, dokler se ne perperijo. Race, ki jih nameravamo zaklati, naj bodo vsaj teden dni zaprte. Plemenke pridno spuščajmo na pašo in k vodi. Poskrbimo jim tudi za senco, kamor se lahko v hudi opoldanski vročini zatečejo. Ako imamo race v ograjenem prostoru, jim na vsak

način pripravimo primerno posodo z vodo, da vsaj s kljunom brbajo po vodi.

Domači kunci v juliju.

V juliju pripustimo kunčje samice plemenjaku vdručič. Vsaka samica mora vsaj dvakrat na leto skotiti. V nasprotnem primeru je plemenko še nadalje obdržati negospodarsko. Zelenjave je zdaj dovolj na razpolago. Kdor skrbi za spremembo v kunčji prehrani, bo izhajal tudi brez močnih krmil (zrnja in otrobov).

Paziti pa je treba, da ne žre kunec ugrete in sparjene zelenjave, ki žival napne ali pa povzroči drisko. Ako opazimo, da je blato tekoče, sluzasto in sardeč, je takoj odstaviti živali zelenjavo. Obolelo žival premestimo v dobro nastlano kletko in jo krmimo nekajdni samo s suhim in zdravim senom. Za priboljšek ji nudimo pest ovsa ali suho skorjo kruha. Ako je žival resno zbolela, ji dajmo prženega ječmena in odcedek kuhanega lanenega semena. Zoper proliv se priporoča dati kunecu svežega petršilja.

Koprive požanjemo in posušimo, nakar jih zmanemo ter drobir spravimo za zimsko krmiljenje. Koprive imajo namreč več redilnih snovi kot najboljše seno. Kunci radi jedo tudi sveže koprive, toda v tem primeru pustimo požete koprive nekoliko oveneti.

V vročih poletnih dneh je treba kunčje kletke, postavljene na prostem, vsaj za silo zasenčiti z vejevjem. Paziti je treba, da niso zlasti kletke pod stropom prenapolnjene z živalcami. Da sončni žarki ne padajo naravnost v kunčnico, je treba vrata primerno zasenčiti. V zaprtih kunčnicah odstranimo steklena okna in jih nadomestimo z okvirji z žičasto mrežo.

Poleg zelenjave naj imajo kunci poleti v jaslih vedno suho in zdravo seno ter v napajalnikih svežo pitno vodo. Zdaj je treba še toliko bolj skrbeti za snago v hlevčkih. Krmilne posode je treba vsak dan temeljito osušiti in vse ostanke hrane odstraniti, ker se v vročih dneh hrana zelo kmalu skisa. Mladiče, ki jih ne nameravamo obdržati za pleme, 10—14 dni pitajmo in nato zakoljimo.

Koze.

Letošnje mladice spuščajmo čim več na prosto. Najboljši je seveda suh pašnik. Na močvirne travnike koza ne spada. Kdor pa nima primerne paše, naj vsaj spušča žival na dvorišče ali pa v kak ograjen senčnat prostor. V slabem vremenu pa naj ostne žival pod streho. Kozjak bodi svetel in zračen, a brez prepaha. Sproti odstrani gnoj, ki se zlasti poleti hitro razkraja in zasmraja hlevček! Vsaj enkrat na teden je treba kozjak temeljito

osnažiti. Tudi je treba kože redno krtačiti in jim od časa do časa prirezati parklje. Čohalniki in krtača sta namreč v kozjem hlevu neobhodno potrebna. Z vsakodnevnim krtačenjem pospešujemo namreč obtok krvi; koža dlaka postane lepša, svetlejša in mehkejša, žival pa krepkejša in živahnejša.

Popravek: Tiskarski škrat nam je ponagajal v zadnji številki. Zadrugarja str. 46 v 8 vrsti v članku „Pure“ ter nam tedne spremenil v dneve. Pravilno je: Posebno občutljive so 8—10 tednov stare purice.

Nabiralcem zdravilnega cvetja.

V juniju in juliju si vneti nabiralci zdravilnih zelišč nabirajo lipovo in brezgovno cvetje, arniko, kamilice in druga zelišča. Ko je lipovo cvetje v najlepšem razcvetju, ga trgajmo le v sončnem vremenu. Cvete trgamo z rumenkastimi podpornimi listi ter ga posušimo v senci. Ker pa izgubi lipovo cvetje sčasoma zdravilno moč, si ga naberemo sproti vsako leto. Shranimo ga v pločevinastih posodah. Lipov čaj je znano sredstvo za potenje in čiščenje krvi; žene tudi na vodo in umirja in krepi živce.

Bezegovno raste povsod. V zdravilne svrhe rabimo cvetje pa tudi jagode. Iz cvetja kuhan bezgov čaj je za potenje. Z medom oslajen se priporoča zlasti proti kašlju, hripavosti in katarjem. Vkuhane jagode so odlično odvajalno sredstvo. Suhe bezgove jagode ustavijo grizo. Bezgovno cvetje nabiramo v lepem sončnem vremenu še preden začne odpadati ter ga posušimo v senci, nakar ga shranimo v pločevinastih škatlah. Bezgove jagode posušimo na soncu ali na peči in shranimo v vrečici v suhem in zračnem prostoru.

Arnika ali brdnja raste na planinah in je znana zdravilna rastlina. Ponekod ji pravijo tudi kokovičnik, roža

sv. Antona, materinski koren, sončnica, hribovski primožek in drugače. Na 40 do 50 cm visokem kocinastem stebelu nosi pomarančastorumen cvet, ki je podoben majhni sončnici. V zdravilne svrhe nabiramo cvete, liste in tudi korenike, a le od zlahodne ali prave arnike, ki ima prijeten in močan vonj, ki sili h kihanju, če jo zmanemo. Poleg zlahodne imamo tudi divjo arniko ali volovec, ki ne diši in tudi nima zdravilne moči. Cvetje nabiramo zjutraj, ko posije sonce in posuši roso. Razgrnemo ga na papir in posušimo v senci. Arnikovo žganje uspešno rabimo za masiranje pri revmatizmu in bolečinah v hrbtu. Pripravimo si ga takole: Posušeno arnikovo cvetje denemo v domače žganje ali pa v čist špirit. Trdno zavezano steklenico postavimo za nekaj tednov na sonce. Z razredčenim arnikovim žganjem (na liter vode 4—5 žlic žganja) izpiramo lahko tudi rane. Čaj iz cvetja poživilja živce in srce ter pospešuje krvni obtok. Iz korenin, ki jih kopljemo v jeseni in sušimo na peči, skuhamo v enakih delih vode in kisa odceček, ki ga uporabljamo za obkladke pri trebušnih in želodčnih krčih.

Prava kamilica je poznana, saj raste vsepovsod ob potih in njivah. Ima močan in prijeten vonj ter jo je lahko ločiti od tako zvane pasje kamilice, ki vonja neprijetno. Rastlina cvete od maja do septembra. V tem času smukamo samo razceve cvete, ki jih posušimo v senci ter hranimo v zaprtih pločevinastih škatlah. Vroč kamilčen čaj pomaga proti bolečinam v prebavilih, napetosti, ščipanju in krčem zlasti materničnim ob času perila. Rabimo ga tudi za tople obkladke na boleča mesta (trebuh, grlo). Z njim razkužujemo rane, izmivamo vnete oči in veke, usta in nos, razpokano kožo itd. Kamilice uporabljamo tudi za kopeli in soparo proti trganju po životu in za tekljih udih.

Zadružni vestnik

Iz uprave

Konstituiranje upravnega in nadzornega odbora

V upravnem odboru so po XXI. redni skupščini sledeči člani:

Juh Leopold, Klebel Emil, Luschützky Jože, Masič Pavel, Ogrin Rafael, Uršič Peter in na novo izvoljen Sever Janez.

Upravni odbor se je na seji dne 31. maja t. l. konstituiral takole:

Predsednik: Klebel Emil

podpredsednik: Juh Leopold
tajnik: Luschützky Jože.

Nadzor nad špecerijsko poslovalnico Ljubljana gl. kol. ima Sever Janez, ki je poverjen tudi s posli gospodarja.

Nadzor nad poslovalnico Šiška ima Uršič Peter.

Nadzor nad manufakturno poslovalni-

co Klebel Emil, Luschützky Jože in Masič Pavel.

Knjigovodstvo in glavno blagajno nadzira Masič Pavle.

Kreditno poslovanje s člani nadzira Ogrin Rafael.

Menzo vodi Juh Leopold.

V nadzornem odboru so:

Feldin Hinko, Hladnik Jože, Lavrič Jože, Tekauc Karol ter na novo izvoljena Šinkovc Franc in Virant Anton.

Na seji dne 4. junija t. l. si je nadzorni odbor podelil posle takole:

Predsednik: Lavrič Jože
podpredsednik: Feldin Hinko
tajnik: Šinkovc Franc.

Upravne zadeve nadzirata Lavrič Jože in Tekauc Karol,
knjigovodstvo nadzirata Feldin Hinko in Virant Anton,
gospodarske zadeve nadzirata Hladnik Jože in Šinkovc Franc.

Nakupovalni termini za avgust 1943

Dne	Ljubljanski člani po abecedi	Za člane s proge ne glede na abecedo	Dne	Ljubljanski člani po abecedi	Za člane s proge ne glede na abecedo
2. VIII.	A, B	Škofljica — Grosuplje vklj.	9. VIII.	L, Z	Brezovica — Borovnica Vrhniška proga
3. VIII.	C, Č, D, E	Višnja g. — Mirna Peč Trebnje — St. Janž	10. VIII.	M, N,	—
4. VIII.	F, G	Novo mesto loco Novo m. — Straža T.	11. VIII.	P	—
5. VIII.	H, I, J	Čušperk — Kočevje	12. VIII.	R, Ž	Verd — Rakek
6. VIII.	K	—	13. VIII.	S, T	D. M. v Polju Zalog
7. VIII.	K, O	Kandija — Metlika	14. VIII.	U, V, W	
			16. VIII.	—	Ježica

Iz naših prodajalen

Vsem Ljubljanskim članom.

Nabavite si drva čim preje. Član, ki želi drva na obroke, naj se zgleda najprvo v kreditni pisarni v centrali.

PARKETNE PASTE V DOZAH po pol kg, lepo rumene, je še nekaj na zalogi. Doza stane Lir 55.—. Odprta na vago pa 70.— Lir za kg. — **DADI KOCKE**, zelenjavne in mesne po 50 cent. za komad ter perutninske kocke po 0'80 cent. za komad na razpolago. — **RIBJE PASTETE V DOZAH** znamke „Samar“ s paradižnikom po Lir 7'25. — **ZABELA** paradižnikova, zejenjadna „Meraviglia“ v steklenih dozah po Lir 5'50; priporočljivo za zabelo riža in juhe. — **ZABELA PARADIŽNIKOVA, Ž MESOM** „Meraviglia“ v steklenih dozah po Lir 6'50; jako okusna za zabelo testenin. — „**MERAVIGLIA**“ **GULJAZ** konzerve v pločevinastih dozah, imamo na zalogi, doze po Lir 14.—. — **NESTEL MOKO** za otroke znamke „Mama“ imajo trgovine še nekaj na zalogi. Je zelo dobra in izdatna, posebno za mladino. Doza Lir 15'40. — **SMIRKOVO PLATNO** vseh številk naročite, dokler ga imamo.

Novo blago.

KOTENINA ali **MOLINO**. Uspelo nam je dobiti nekaj dobre bele kotenine, ki jo prodajamo v naši prodajalni. — „**CITRONIN**“ limonadni prašek prodajamo zavitek po Lir 1'40. — „**ČOKOLADE**“ razne velikosti po Lir 3'25, 5.—, 11.— in 15.—. — „**RIBJE SKOLJKE**“ v dozah po Lir 10.—. — **ŠKATLE IZ LEPENKE** za pošiljanje paketov so na zalogi po 4'50 in 5'50 Lir za komad. — „**LONCKI**“ iz nepremočljive lepenke s pokrovcem ½ kg à Lir 1'50, 1 kg à Lir 2.—. — **MILO ZA BRITJE** v dozah po Lir 5'70 komad. — **MILO TOALETNO, TEKOCÉ** v steklenicah po Lir 8'50. — **PRALNI PRAŠEK** ala „Lux“ po Lir 8'50. — **LIPOV ČAJ** „Srebrnjak“, zavitek Lir 5.—, Lir 10.— in Lir 15.—. — **SUHA ROBA** vseh vrst vedno na razpolago: lesene žlice, vilice, škafci, čebrički, košarice, branje, pralniki itd. — **PREKLE, LEPE DOLGE**, smrekove ima prodalajna v Šiški še nekaj na razpolago.

„Zadruagar“ izhaja 1. vsakega meseca in stane celoletno 15.— L, posamezna številka 1'50 L. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. Ž. L. P., Ljubljana, Cesta Soške divizije, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Bleiweisova cesta št. 89. — Tiskali J. Blasnika nasled.,

Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. — Odgovoren V. Jeršek.